Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

111047

NORGES KJØBMANNSBLAD
ORGAN FOR NORGES KJØBMANNSFORBUND

Redigert av kand. jur. *Leif Petersen.*
Utkommer hver fredag.

Telefoner:
Redaksjon, Prinsensgt. 2 20355
Eksped. og forretningsfører, Prinsensgt. 2 21560
Redaktør Petersen privat 40801
Red.sekr. Fr. Lyche privat 69126

Annonsepris:
Almindelig plass ..... 22 øre pr. mm.
Side og siste side samt reservert pl. 28 —„—
Siste side og tekstside-annonser 50 —„—
Marginalannonser efter antall innrykninger.

Abonnementspris:
Kr. 2,50 pr. kvartal, kr. 5,00 pr. halvår og kr. 10,00 pr. år.

Redaksjonen avsluttet fredag fm. 14. juni.

Bekjentgjørelser se side 475

Folk som plyndrer.

De forskjellige beretninger vårt blad har bragt i de siste nummer om ødelagte byer og landdistrikter, om tap av menneskeliv og umätelige verdier har gjort et sterkt inntrykk overalt. Vi bringer alle väre medarbeidere en hjertelig takk for de interessante oplysninger og den beredvillighet hvormed de efterkom redaksjonens opfordring om å gi autentiske meddelelser om deres førstehåndskjennskap til hvad som vär foregått. När krigens dystre historie en gang skal skrives vil en ikke komme forbi Norges Kjøbmannsblads reportasje omkring april-begivenhetene i 1940.

Et mindre hyggelig kapitel i denne historien blir dessverre plyndringen av forretningslokaler og delvis også av løsøre i husene. Hvad tyskerne kan ha begått av slike plyndringer hører ikke hjemme i denne forbindelse, de er visstnok også beskjedne i forhold til väre egnes meriter. For det lar sig ikke nekte at de gode nordmenn mange steder er gått nokså hårdhendt frem, for å bruke et alt for pent ord. Deres optreden er kalt svinsk, frekk og tyvaktig og meget verre ting i diverse av oss «nedtransformerte» rapporter. Vi henviser også til uttalelsene fra lensmenn og andre. Men der gis sandelig også formildende omstendigheter. I samtaler med mobiliserte og civile har vi hørt som et almindelig resonnement, at det gjaldt å berge mest mulig før tyskerne kom. Hvorfor kan ikke like så godt vi ta denne maten og disse klæsplaggene som tyskerne? Og så kastet de sig over beholdningene som glubske ulver, skjønt hverken sult eller frykt for matmangel alltid var særlig pätrengende. Slik optreden kan ikke uten videre aksepteres som god moral i Norge, især när det viser sig at tilovers-blevne beholdninger senere ikke er returnert de plyndrede, som sikkert kommer til å lide betydelige tap, selv om der ydes dem nogen erstatning i form av forsikring etc.

Anderledes stiller saken sig selvsagt hvor de militære befalingsmenn i det offentliges interesse mätte rekvirere varer, og vi kan også gä med på under visse omstendigheter å tilgi soldatene selv at de forsynte sig, iallfall naturligvis när det gjaldt livet, men tilfeller av denne art er neppe mange. Skriveren av disse linjer hadde begge sine sønner med i krigen og mener å ha et visst førstehåndskjennskap til det som her berøres. Han tror å kunne påstå at de virkelige misbruk fra soldatenes side er forsvinnende fä, men den civile befolkning på forskjellige steder i landet kan dessverre slett ikke alltid frikjennes. Særlig har en inntrykk av at när det gjelder forretningsmenn og deres varebeholdninger, sä er betenkelighetene ved å begjære nestens gods påfallende smä, selv hos folk som ellers sterkt nok pukker på eiendomsrettens ukrenkelighet. Kjøbmenn som andre norske borgere krever her full beskyttelse av myndighetene. Det er ingen lov som tillater opskremte mennesker å ribbe varelagre hos handlende mer enn f. eks. å gä inn i private hus og forsyne sig av kjellerbeholdningene der. Imidlertid finnes jo lyssky elementer overalt, og der er grunn til å tro at det er disse som iallfall på enkelte steder har ført an under plyndringstoktene og fätt andre til å følge det slette eksempel.

Vi akter ikke ä opkaste oss til overdommer i anledning av de forskjellige beklagelige ting som er hendt, og som en Hønefoss-representant på det store møte i Handelsstanden i Krigsforsikringen for varelagre mente på mange mäter kunde undskyldes — han pekte bl. a. på at politiet selv nesten gav anvisning på plyndringen —, men når facitten skal trekkes blir det allikevel adskillige poster stående åpne, som ikke kan forklares på annen måte enn at menneskenes dårlige instinkt gjør sig gjeldende både i gode og slette tider, men mest i de siste. Hvorfor skulde man f. eks. som i Molde — se artikkelen annetsteds i dag — rykke inn i kjøbmann Mordals åpne hus og stjele hans kjære idrettsmedaljer, selv om endel av dem var av gull?

Nyetableringskontrollen i krisetider.

Den bør strammes, særlig i de krigsherjede strøk.

I nr. 6 i är skrev vi en redaksjonell artikel om denne sak, med utgangspunkt i en tysk forordning «til engroshandelens beskyttelse» som bestemmer at etableringstillatelse blir bare gitt til nye firmaer hvis det kan pävises et virkelig følelig behov for den påtenkte nye virksomhet. I tilslutning til dette blev det påpekt at det «i disse tider er en spesiell interesse at det ikke skjer for store forandringer og forstyrrelser i distribusjonsapparatet. Det er på forhånd sä mange nye ting som griper inn i livets og utviklingens normale gang og skaper vanskeligheter, så man bør ikke i unødig grad bidra til å øke disse for dem som steller med vareformidlingen.» Artiklen konkluderte med en henstilling til de organer som har med nyetableringskontrollen å gjøre å vie denne opgave ekstra opmerksomhet i tiden fremover. Der hvor man ennu ikke har bygget op en tilfredsstillende kontrollordning burde dette nu skje snarest mulig.

Norges Kjøbmannsforbund oversendte artiklen, sammen med referatet av generalmøtet i Drammen ifjor hvor nyetableringskontrollen på nytt blev drøftet, til Norges Grossistforbund og Norges Industriforbund. Videre er henvendelser om saken rettet til Norges Kreditorforbund og de lokale kreditorforeninger.

(Forts. side 470.)

Nr. 24

lton i London
f Astoria i New York drik-
is, — det verdensberømte
orge lager Nora og Parellius
amme Apollinaris, — denne
ske sundhetsdrikk med den
smak.
len like billig som selters!
sundheten, og si:
IS takk!
S.A.S

Stempler
Vi har største lager
Nyeste maskiner
Beste tekniske utstyr
Ring tlf. 11652
når De trænger
stempler og tilbehør
PROTECTOR

rud & Co. A/s
BERGEN
elsrud Centralbord 17 670
Eksport
jett o. sauekjøtt pakket
på 100 kg. og 50 kg. netto
lemmet som islandsk.)
jett og fårekjøtt, Argentinsk
Family beef — Corned beef
e sorter Tarmer — Norsk
eringer. — Norske og uten-
— Norske og utenlandske
kateser — Friske, tørrede
kter nere Colonial —
jøtt — ...ke — Hummer.
varer leveres ufortollet
Transittlager.
rter landmannsprodukter
tte og fast regning.

N - OSLO
forvaltning
hetsbokser

X Osl. fredag 14. 6 1940
13 6 3. 7.

Arbeidsårene (1940).